

vivat academia

berichtenblad van het Verbond der Vlaamse Academics
verschijnt viermaal per jaar nr 85 jan-febr 1994

Inhoud

Editoriaal	1
De Algemene Voorzitter aan het woord	2
Onze Minister-President te gast bij V.V.A.	9
Toespraak door de heer Luc Van den Brande	11
Bij het afscheid van Ferre Mollet van VIVAT	17
Het tijdschrift MENS	18
Briefwisseling	19
Dringende oproep aan alle VVA-leden en besturen	21
Richtlijnen voor auteurs	22
Algemeen Nederlands Zangverbond	23

Tot uw dienst : de leden van het hoofdbestuur.

Alg. Voorzitter :

Prof. Dr. E. Ponette, Schoonzichtlaan 40, 3020 Winksele

Alg. Ondervoorzitters :

Lic. M. Grela, Carnegielaan 47, 3500 Hasselt

Lic. G. Steel, Fort Lapin 41, 8000 Brugge

Alg. Sekretaris :

Apr. R. Lamens, Kerkstraat 46b, 2870 Ruisbroek (Antw.) (a.i.)

Alg. Penningmeester :

Lic. F. Smets, Oostvaardijk 17, 2830 Willebroek

Adjunktsecretaris :

Prof. Dr. Sc. R. Vandenbergh, Keuzekouter 54, 9031 Drogen

Editoriaal

Bij de aanvang van een nieuw jaar hoort het dat het hoofdbestuur van het Verbond der Vlaamse Academici aan al de leden een oprecht goed jaar 1994 toewenst.

Zitten wij met z'n allen in een diep economisch dal dan kunnen wij ons als Vlaming toch reeds verheugen op wat in 1993 de aanzet is geweest van de federale staatsstructuur. Het op kruissnelheid brengen van de verschillende cellen, die onze Vlaamse samenleving in goede banen naar 2002 moet leiden, moet de eerste zorg zijn van onze politici. Zij zullen wel de handen vol hebben in 1994 nu er Europese verkiezingen en gemeenteraadsverkiezingen in het vooruitzicht zijn. Wij zullen hen op de vingers blijven kijken.

Dit "Vlaanderen Europa 2002" binnen de gehele europese context is het paradepaard van onze Vlaamse regering. Minister-President Luc Van den Brande verdedigt zijn project met hand en tand. De afdelingen Brugge en Klein-Brabant waren er ook getuige van en de lezer vindt in dit nummer de tekst van de toespraak van onze Minister-President terug.

De boodschap die onze voorzitter brengt is de blijvende getuigenis van een bezieler en wij zijn zeer blij een toespraak ter gelegenheid van een 11 juli-viering van hem te kunnen publiceren rond het thema "De eigenheid van het Vlaamse volk". Deze toespraak sluit duidelijk aan bij wat in "Vlaanderen Europa 2002" is gepubliceerd. Het zijn ook echte nieuwjaarswensen.

U allen, beste vrienden van het V.V.A., wensen wij veel leesgenot toe.

Gwijde Steel

De Algemene Voorzitter aan het woord

DE VOLKSE EIGENHEID

*“De tijd verslindt de steden
Geen tronen blijven staan
De legerbenden sneven
een volk zal nooit vergaan.”*

Zo zingen wij, doch men kan zich afvragen of dit werkelijk zo is. En dan leren we uit de geschiedenis dat volkeren en culturen wel degelijk kunnen verdwijnen. Vandaar de dubbele vraag:

1. Waarom is het wenselijk onze eigenheid te bewaren en welke zijn de problemen die hiermee samen hangen?
2. Welke concrete strategie is aangewezen voor het behoud en de uitbouw van de eigenheid?

I. Het bewaren van de identiteit (= eigenheid) en aanverwante problemen.

1. De bestanddelen van de identiteit.

- a. De leefgemeenschap met het gezin, de buurtbewoners, de inwoners van dezelfde gemeente of stad, de mensen dus waarmee we samen een deel van de dag doorbrengen zijn de vanzelfsprekende bouwstenen van onze eigenheid. Met deze mensen zijn we samen opgegroeid, hebben we onaangename doch ook vele aangename gebeurtenissen meegemaakt, hebben we kameraadschappelijke omgang gehad of diepere vriendschap gesloten. Ook indien we verhuizen, is de band zo vanzelfsprekend dat we regelmatig aan dat gemeenschappelijk verleden terugdenken en trachten met hen die achterbleven contact te houden.
- b. De taal is een tweede component van onze identiteit. De Vlaming is gekend voor zijn meertaligheid en dat is een goede zaak. Doch we weten allen zeer goed dat wanneer we een delicaat probleem willen bespreken of subtiele

schakeringen in onze opinie willen verwoorden, we dat gemakkelijkst en best in onze moedertaal doen. Dit duidt goed het belang van de eigen taal aan.

- c. Een derde component van onze identiteit is de levenswijze. Vlamingen bouwen op een verschillende wijze in vergelijking met Duitsers en Fransen. Ook de binnenhuisinrichting en de kookwijze verschillen. Ook de voortgebrachte kunstwerken dragen dikwijls de stempel van het volk. Denkt aan de Vlaamse primitieve schilderkunst en de Vlaamse wandtapijten, over de wereld verspreid en bekend. Het sterft tot volkse fierheid in het staatsmuseum van Wenen originele doeken van Breugel zoals de “Jagers in de sneeuw” en “Boerenbruiloft” te zien hangen. Het is bovendien prettig er zichzelf te herkennen op zijn doek “Boerendans” en zo vast te stellen dat de volksmentaliteit, om zich op uitbundige wijze te vermaken, door de eeuwen heen weinig veranderde. Ook de liederen en de kleinkunst van deze avond zijn een uiting van onze eigen volksaard.
- d. Het landschap is een vierde component van onze identiteit. “Le plat pays qui est le mien”, zong Jacques Brel. “Du land wor ich gebore bin, wo m’n ouders hoes nog steet”, zong Jo Erens. “t Zijn weiden als wiegende zeeën, die groenen langs stroom en rivier”, dichte Renaat Veremans. “Rijk is de gouw van ons Brabantse land, welige tuin in het voorjaar”, zingen we over onze heuvelende streek.
- e. Een laatste component van onze identiteit tenslotte is onze geschiedenis die we gedeeltelijk met Nederland gemeenschappelijk hebben.

In verband met deze elementen ben ik zo vrij een citaat van Röling, vredeswetenschapper, aan te halen: “Leven in een groep is essentieel voor de mens... De politieke collectiviteit waarin men leeft betekent zeer veel. Vaderlandsliefde is geen kleinigheid. Het gaat bij het vaderland om de groep waarin men zich thuis voelt, gemeenschappelijk met één taal, één geschiedenis, één bepaalde wijze van leven...”

De mens is een sociaal wezen, pas in de groep kan hij tot ontplooiing, tot zijn recht komen. Eerst in de groep is de ontwikkeling van de hoogste mensenwaarden mogelijk: de liefde en de moed.” (BVA Röling, Inleiding tot de wetenschap van oorlog en vrede, 1968.)

Welnu, alle genoemde elementen, onze leefgemeenschap, onze taal, onze levenswijze, de streek waar we leven, onze gemeenschappelijke geschiedenis, zijn zodanig met onszelf verweven dat wij verraad zouden plegen tegen-

over onszelf door te stellen dat de eigenheid ons niet interesseert.

Doch er is een tweede reden waarom het bewaren van de identiteit belangrijk is: de samenwerking tussen volkeren is veel boeiender en veel kleurrijker vanuit een bewaarde identiteit met eigen culturele kleur, dan vanuit de grijze uniformiteit van de smeltkroes. Wanneer wij op verlof gaan naar een ander land zijn wij geboeid door verschillen in landschap, taal en levenswijze: indien het elders eender was als bij ons, konden we even goed thuis blijven. Vandaar de groeiende eensgezindheid van de Europese federalisten die het Europa van de volkeren als doel vooropstellen onder het motto: "Eenheid in verscheidenheid."

2. Identiteit en territorialiteit (grondgebied)

Een factor die rechtstreeks verbonden is met het bewaren en uitbouwen van de volkse eigenheid is de beschikking over een eigen grondgebied: een staat dus, die door dat volk wordt bestuurd.

Door Thomas Wilson, Amerikaans president, werd na de eerste wereldoorlog in 1918 het zelfbeschikkingsrecht der volkeren plechtig geproclameerd. Wat is er inderdaad meer vanzelfsprekend, dan dat een volwassen volk zichzelf mag besturen. Wij zijn nog niet zo ver, doch hebben reeds een flinke aanloop genomen met in 1962 de vastlegging van de taalgrens die ons grondgebied afbakende, in 1970 de culturele autonomie, in 1988-89 de overheveling van het onderwijs naar de gemeenschappen, en weldra de rechtstreekse verkiezing van het Vlaams parlement met afschaffing van het dubbele petje (het zwart-geel-rode enerzijds en het zwart-gele anderzijds) voor dezelfde vertegenwoordigers, de splitsing van de provincie Brabant en het buitenlands verdragsrecht voor Vlaanderen (en Wallonië). Over de stappen achterwaarts die hiermee telkens gepaard gingen zal ik het vandaag niet hebben, want ik wil de feeststemming niet bederven.

Ten aanzien van de franstaligen die het territorialiteitsbeginsel en onze taalwetten bekampen en smalend verwijzen naar de gelijkenis tussen "le droit du sol" en de Duitse "Blut und Boden theorie", wil ik toch even herinneren aan het feit dat hun Franse moederland "le droit du sol" wel degelijk toepast als het in haar kraam past, en dit nog strenger dan wij Vlamingen het doen: de ruime taalfaciliteiten die wij toekennen aan Franstaligen op de taalgrens, bestaan namelijk niet voor de Duitsers in de Elzas, noch voor de Vlamingen in Frans-Vlaanderen.

3. Identiteit en inwijkelingen

Een probleem in het brandpunt van de actualiteit is dat van de spanning tussen het bewaren van onze identiteit en de inwijking van vreemdelingen. Ik wil ook hierover vrijmoedig mijn mening geven.

Ik beschouw elk volk of ras niet als gelijk - dat zou nonsens zijn - wel als gelijkwaardig aan een ander volk of ras.

Inwijkelingen uit andere landen zijn voor mij welkom op voorwaarde

1. dat hun totale aantal een te bepalen % van onze bevolking niet overschrijdt.
2. dat er door onze overheid een efficiënte spreidingspolitiek wordt gevoerd gezien gettovorming een risicofactor is voor uitbarstingen van geweld zoals de VS, Groot-Brittannië en Brussel ons hebben geleerd.
3. dat de inwijkelingen zich aanpassen aan onze taal en onze wetten en dat zij zich als echte gasten gedragen in hun contacten naar buiten uit.

Anderzijds ben ik ervan overtuigd dat er voor verdere inwijking in ons land een voor deze mensen beter alternatief dan ontworteling bestaat: namelijk intensieve hulpverlening aan hun landen van herkomst met de garantie dat deze hulp de bevolking bereikt, en niet in de zakken van de lokale machthebbers blijft steken. Dit kan gebeuren door het bieden van opleiding aan deze mensen in ons land of door het zenden van ontwikkelingshulpers of het inrichten van industriële infrastructuur ter plaatse. Dit is ook de mening van E.G.-commissaris Karel Van Miert en van professor Jaap Kruithof.

4. Identiteit en verhouding met andere volkeren.

a. Spanning nationalisme-internationalisme

Sommigen plaatsen nationalisme en internationale belangstelling als twee onverzoenbare standpunten tegenover elkaar. Dit is juist, voor zover men de twee extremen bedoelt: namelijk het bekrompen in zichzelf gesloten, en alle contacten schuwend, nationalisme enerzijds en het internationalisme, dat het behoud van eigen culturen veracht en de smeltkroes als ideaal vooropstelt anderzijds. Dit is echter geenszins het geval voor het open volksnationalisme, dat juist contact zoekt met andere volkeren in de geest van August Vermeylen's "Vlaming zijn om Europeër te worden." U zal aannemen dat ik deze laatste vorm van nationalisme aankleef.

In verband hiermee drie citaten:

“Vormen van Europese samenwerking die een meerwaarde bieden en Vlaanderen niet fruiken, zullen op onze geestdrift kunnen rekenen.” (P. De Roover, voorzitter VVB, DS 15.04.93)

“Universalisme is allesbehalve totaliserende versmelting. Geloven in één God is geloven in één mensheid, maar niet in de verdwijning van elk particularisme, niet in gelijk welke versmelting.” (E. Levinas, Joods wijsgeer, geciteerd door M. Pille in D.S. 14/12/91)

“To be an internationalist, one has first to be a nationalist. Internationalism implies that people from different countries or nations come together and agree on a common policy.” (Gandhi in Glyn Richards' "The philosophy of Gandhi", 1992)

b. Behoud van identiteit en het gebruik van geweld.

In alle betrekkingen tussen mensen onderling en bijgevolg ook in de betrekkingen tussen volkeren, huldig ik, behoudens grote uitzonderingen, de stelling van de geweldloosheid. Daarin volg ik Christus en de reeds geciteerde Gandhi.

Ik beschouw namelijk elk mensenleven als uiterst kostbaar vanaf de conceptie tot aan de dood en ik geloof op lange termijn meer in de overtuigingskracht van de discussie dan in die van het geweld. Wanneer door sommigen echter, voorbeelden van bloedig geweld, gepleegd door volkeren in het vroegere Joegoslavië, worden gebruikt als argument tegen een geweldloos volksnationalisme, dan getuigt dat van intellectuele oneerlijkheid. Als antwoord op dergelijke slagen onder de gordel haal ik een citaat aan uit het redactioneel artikel van het tijdschrift: "Vlaanderen Morgen", mei 1993:

“Terecht stelt Prof. Brugmans in een serie artikelen in D.S. dat het nationalisme een Janus is, met twee facetten, een positief en een negatief. Maar kan men dit niet van alle maatschappelijke ideologieën zeggen? Moet men het socialisme verketteren omdat Stalin het perverteerde tot een onmenselijk repressiesysteem? Moet men het evangelie afschrijven omdat in zijn naam de inquisitie folterde en moordde?”

Gemakkelijkshalve vergeten de tegenstanders van het volksnationalisme in België dat Estland, Letland, Litouwen, evenals Tsjechië en Slowakije op een geweldloze wijze naar zelfbestuur evolueerden.

5. Identiteit en nataliteit

Dat een volk slechts blijft bestaan voorzover het aantal geboorten groter is dan het aantal overlijdens is nogal evident. Op dit ogenblik is er in Vlaanderen echter een geboortentekort. Het overhevelen van de gezinsbijslagen naar de

gemeenschappen is dus van essentieel belang om een actieve nataliteitspolitiek te kunnen voeren.

II Welke strategie moeten we volgen om onze eigenheid te bewaren en verder uit te bouwen?

Ik ben ervan overtuigd dat we op twee fronten moeten vechten: het volstaat niet eigen beleidsstructuren te verwerven, we moeten zorgen dat ze bovendien efficiënter worden ingevuld dan in het België van vroeger. Alleen dan zullen we onze Vlaamse bevolking overtuigen van het nut van zelfbestuur. Dit is niet het aangewezen moment om in detail een gans strategisch plan te bespreken. Daarom beperk ik mij tot de opsomming van enkele problemen.

1. Wat betreft de invulling van de reeds verworven autonomie lijken volgende punten mij voor de Vlaamse regering belangrijk.

- voorrang voor de sociaal zwaksten in de samenleving: de armsten, de invaliden, de dementen, de hoogbejaarden.
- opdrijven van de ontwikkelingshulp
- een zindelijk politiek beleid: verhelpen aan absenteïsme in het Vlaamse parlement, aan politieke benoemingen, aan de misbruiken van politiek dienstbetoon, aan onvoldoende spaarzaam overheidsbeleid...
- de zorg voor de natuur
- een betere cultuurverspreiding met toegang voor alle lagen van de bevolking
- een beter wetenschapsbeleid
- steun van de Vlaamse regering aan de Vlamingen in de strijdgebieden, vooral op de taalgrens in Vlaams-Brabant en Voeren (onder andere decreet-voorstel Suykerbuyk-Van Vaerenbergh over het woonrecht van sociaal-zwakken, die een maatschappelijke binding met de gemeente hebben).
- samenwerking met Nederland vooral in verband met onze taal in het Europa van morgen
- Vlaanderen kenbaar maken in Europa en de wereld

Meerdere van deze programmapunten vinden we tot ons genoeg terug in het project van de Vlaamse regering: "Vlaanderen 2002".

2. Wat betreft het vervolledigen van de Vlaamse autonomie zullen volgende problemen meer en meer op de voorgrond komen de eerstvolgende maanden en jaren:

- de overheveling van de sociale zekerheid naar de gemeenschappen met inbegrip van financiële en fiscale verantwoordelijkheid
- de afbetaling van de staatsschuld en minstens gedeeltelijke toewijzing ervan aan de gemeenschappen
- de toewijzing van de restbevoegdheden aan de gemeenschappen
- de relatie tussen Vlaanderen en Brussel, dat alle Vlaamse protesten ten spijt, meer en meer een echt derde gewest wordt.
- de splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde om taal- en kiesgebied te laten samenvallen, wat de logica zelf is in een federale staat
- de financiële verankering van het Vlaamse bedrijfsleven

We mogen er ons aan verwachten dat dit een hard gevecht wordt, zowel op het toneel als achter de schermen. Hierbij zullen de frankofonen de steun krijgen van Frankrijk en de gekende hogere kringen en machten die het Belgisch establishment schragen, geholpen door les "Flamands de service", die glimlachend van de vorige groepen schouderklopjes in ontvangst nemen.

Dat niet alleen ik er zo over denk, bewijst volgend citaat van M. Ruys in D.S. van 4 juni 1993: *"Zal Van den Brande zijn Vlaamse prioriteiten kunnen handhaven in het moeras van de nationale compromissen en tegen de Franse invloed in, die niet alleen van financiële, maar ook van diplomatieke en zelfs, met het Duits-Frans-Belgische Eurokorps in wording, van militaire aard is? Johan Van Hecke, fractieleider in de kamer, zegt dat het niveau Vlaanderen ondubbelzinnig belangrijker wordt dan het niveau België. Zal hij dat waarmaken..., eventueel tegen het discrete verzet in van de Belgische oligarchie, die sinds jaar en dag -en niet alleen in Zevenborre- permanent overleg pleegt, de touwtjes in handen houdt, en ze, waar het haar belijft, aantrekt en toesnoert."*

Daartegenover staan wij, vrienden, U en ik, zonder harnas of helm, zoals de Vlaamse poorters in 1302, met als goedendag de kracht van onze overtuiging en onze stem op discussieavonden, in de pers en in het kieshokje.

BESLUIT

- ◆ Ik geloof in de waarde van onze volks eigenheid en acht onze volksaard niet beter doch ook niet slechter dan die van andere volkeren.
- ◆ Ik geloof dat wij onze Vlaamse ontvoogdingsstrijd voor een zo groot mogelijke autonomie, zoals onze minister-president Van den Brande het formuleerde, ondanks alle tegenstand tot een goed einde zullen brengen, want onze strijd is rechtvaardig en geweldloos, doch zeer taai. Wij zijn op weg naar een eigen staat.
- ◆ Ik geloof in de toekomst van een overkoepelende structuur, waarin de verschillende Europese volkeren (ook Wallonië) vreedzaam en in alle openheid, zonder opdringerigheid of imperialistische bedoelingen, samenwerken met behoud van hun eigenheid en grondgebied, in diepe eerbied voor de menselijke persoon en de natuur. Ik geloof in een Europa van de volkeren, voor de opbouw van een beter Europa en van een betere wereld.

Onze Minister-President te gast bij V.V.A.

De afdelingen Klein-Brabant - Rupelstreek - Vaartland en Brugge - Oostkust - Houtland viel de grote eer te beurt de Minister-President van de Vlaamse Regering de heer Luc Van den Brande als gastspreker te verwelkomen.

Bij de doorlichting van zijn project "Vlaanderen 2002" werden we getroffen door een aantal belangrijke beschouwingen en standpunten. Opvallend was zijn pleidooi om het lerarenberoep te herwaarderen en de grote nadruk op de opbouwende rol van de universiteiten. Vlaanderen zal het in de toekomst moeten halen met zijn kennis; de handenarbeid zal meer en meer verhuizen naar de lage loonlanden! Spits technologie zal DE toegevoegde waarde uitmaken. Er wordt gedacht aan 'Vlaamse technologie - agenten', die voor Vlaanderen zullen prospecteren in de wereld!

Volgens spreker zal ook de voltijdse arbeid plaats moeten maken voor andere vormen van arbeid omdat 8 tot 9 % werkloosheid bij 100% tewerkstelling normaal zal zijn.

De Heer Van den Brande pleitte vurig voor nieuwe inspanningen om onze Vlaamse jeugd terug de legendarische meertaligheid te bezorgen opdat onze gunstige geografische ligging commercieel ten volle zou kunnen benut worden.

Inzake de sociale zekerheid toonde hij zich hevig voorstander van splitsing in enerzijds de arbeidsgebonden en anderzijds de niet -arbeidsgebonden materies en risico's. Naar de toekomst toe zouden formules moeten gezocht worden opdat de gemeenschappen deze opdrachten zouden kunnen vervullen. In een eerste fase denkt hij aan de kinderbijslag en de gezondheidszorg; dit zou mogelijk zijn op korte en middellange termijn. In een tweede fase (d.w.z. op lange termijn) zou dan de volledige ziekteverzekering kunnen volgen.

Belangrijk was de visie van de Minister-President op de nieuwe manier van besturen in Vlaanderen. De provinciestructuur wordt in vraag gesteld; de kern van het bestuur ligt in deze geest bij de gemeenschap en de gemeenten. Bijgevolg moet elke stap, die geen waarde toevoegt aan het besturen, wegvallen!

Bovendien zal het eigen rechtstreeks gekozen parlement een grondwet voor Vlaanderen moeten opstellen, die zal primeren op de federale grondwet!

Minister-President L. Van den Brande getuigde van dynamiek, Vlaams profiel en Vlaamse eigenwaarde.

Professor Eric Ponette, algemeen voorzitter, aanwezig te Boom bij de openingszitting van de afdeling Klein-Brabant - Rupelstreek - Vaartland, dankte de Heer Van den Brande om zijn inzet voor Vlaanderen en de krachtige stellingenamen inzake principiële belangrijke zaken voor Vlaanderen.

Op zijn beurt dankte de heer Minister - president het hoofdbestuur van het Verbond der Vlaamse Academics voor hun constructieve houding en daden ; de ruggesteun, die hij dikwijls had genoten vanwege de VVA-leiding, omschreef hij met de uitspraak " in moeilijke tijden leert men zijn ware vrienden kennen!".

Raoul Lamens

Toespraak door de heer Luc Van den Brande

Minister-president van de Vlaamse regering

Vlaanderen-Europa 2002

Mijnheer de Voorzitter,

Dames en heren,

Het gebeurde allemaal langzaam en geleidelijk, het kostte vele onderhandelingsrondes, maar vandaag - na de vierde Belgische staatshervorming - is het zover: het Vlaamse Huis is woonklaar. Het is aan ons allen om van dit huis een thuis te maken. Vanuit die optiek lanceerde de Vlaamse regering in het voorjaar "Vlaanderen-Europa 2002", een document dat moet uitgroeien tot hét toekomstproject voor Vlaanderen.

"Vlaanderen-Europa 2002" is een oproep van de Vlaamse regering tot de Vlaamse bevolking om met meer visie en in nauwe samenwerking met elkaar te werken aan een nieuw Vlaanderen, dat zijn eigenheid in Europa en in de wereld bewaart en versterkt.

Deze oproep kwam er, omdat iedereen in de Vlaamse regering aanvoelde dat Vlaanderen nood heeft aan een ambitieus toekomstproject, dat nieuwe hoop en perspectieven geeft. Met "Vlaanderen-Europa 2002" kijkt de Vlaamse regering resoluut 10 jaar verder: "Hoe moet dit land er uitzien in 2002 en hoe kunnen we die visie waarmaken?"

Het project bevat twee actieplannen:

1. Het plan "Beter leven in Vlaanderen 2002" gaat na wat de grote maatschappelijke uitdagingen voor het komende decennium zijn. De Vlaamse regering beseft dat het wegwerken van bestaande knelpunten niet alleen en zelfs niet in de eerste plaats een opdracht voor de overheid is. Deze principiële keuze voor eigen initiatief en verantwoordelijkheid, zelfredzaamheid en rechtstreekse solidariteit mag de overheid echter niet als excuus gebruiken om haar echte opdrachten niet te vervullen.
2. Het plan "Beter besturen in Vlaanderen 2002" pleit voor een drastische modernisering van de overheidsdiensten. De overheid moet de taken die ze in het Vlaanderen van morgen toebedeeld krijgt, ook naar behoren vervullen. Waar het eerste actieplan meer een oproep en een uitnodiging tot samenwerking aan de Vlaamse bevolking is, engageert de Vlaamse rege-

ring zichzelf met dit tweede actieplan verregaand tegenover die bevolking.

In het eerste actieplan worden drie krachtlijnen - visie, samenwerking, eigenheid - toegepast op zeven sporen, die ons naar een "beter leven in Vlaanderen 2002" moeten leiden: een leefbaar Vlaanderen, een creatief Vlaanderen, een werkend Vlaanderen, een zorgzaam Vlaanderen, een toegankelijk Vlaanderen, een democratisch Vlaanderen. Op de drie krachtlijnen kom ik straks terug, de verschillende sporen zal ik nu even nader toelichten.

HET EERSTE SPOOR - "EEN LEEFBAAR VLAANDEREN" - krijgt uiteraard veel aandacht en benadert drie uitzichten van leefbaarheid van Vlaanderen. Er wordt gesproken over een Vlaanderen waar nog ruimte is, een Vlaanderen waar het leefmilieu gezond wordt, een Vlaanderen waar het goed om wonen is.

In het luik "Ruimte 2002" worden we voor de uitdaging geplaatst de ruimtebehoeften van menselijke activiteiten af te wegen tegen de draagkracht van de beschikbare ruimte.

In het luik "Milieu 2002" staat het begrip duurzame ontwikkeling centraal. Er wordt opgeroepen tot een sociale en democratische ecologische reconversie van economische activiteiten en sectoren. Het ingrijpen wordt toegespitst op de bron van de verontreiniging. De filosofie van milieuheffingen en -belastingen wordt verfijnd.

In het luik "Wonen 2002" wordt het recht op wonen voor iedereen geponeerd. De overheid heeft zowel de plicht om zelf huisvestingsinitiatieven te ondernemen, als om inspanningen van de mensen zelf om een huis te kopen of te bouwen te ondersteunen.

HET TWEEDE SPOOR - "EEN CREATIEF VLAANDEREN" - onderlijnt het belang van "cultuur" bij de voorbereiding van Vlaanderen op de 21ste eeuw. Cultuur is geen luxe waarop gemakkelijk kan worden bespaard, als het minder goed gaat. Ze heeft een essentiële functie, zowel voor de mensen als voor de samenleving.

Iedereen moet de gelegenheid krijgen om op zijn manier aan het culturele leven deel te nemen, door zelf te creëren of door te genieten van andermans kunst. "Cultuur 2002" stelt het belang van een brede culturele basis voorop: hoe breder die basis, hoe groter de kans dat bijzondere talenten worden ontdekt. Culturele spitsen zijn echter eveneens nuttig en noodzakelijk. Ze hebben een meeslepend effect én zorgen voor een grotere Vlaamse uitstraling in Europa en in de wereld.

HET DERDE SPOOR - "EEN WERKEND VLAANDEREN" - schetst de economische uitdagingen waarvoor we het komende decennium staan. De Vlaamse economie moet alle "actieven" in de samenleving zinvol werk en een voldoende groot inkomen verschaffen. Een markteconomie die sociaal, ecologisch en cultureel wordt bijgestuurd, lijkt het meest aangewezen om die zeer ambitieuze doelstelling te realiseren.

Sociale correcties zijn nodig om de onrechtvaardige verschillen inzake welvaart, zowel tussen mensen als tussen streken, weg te werken. Wij geloven niet in "natuurlijke verschillen" tussen mensen of tussen streken.

Ecologische correcties leiden ertoe dat ondernemingen in hun beslissingen over producten en productieprocessen meer rekening houden met de effecten daarvan op het leefmilieu.

Waar sociale en ecologische correcties weliswaar nog steeds noodzakelijk zijn en allicht altijd noodzakelijk zullen blijven, toch gaat het om bijstellingen die typerend waren voor respectievelijk de jaren 70 en de jaren 80. De uitdaging voor de jaren 90 is echter het doorvoeren van zogenaamde "culturele correcties". Ons cultureel imago bepaalt mee onze economische concurrentiekracht, maar omgekeerd is economische ruggesteun ook noodzakelijk om de Vlaamse culturele eigenheid te bewaren. In deze context moet ook het debat rond "Vlaamse verankering" worden gesitueerd.

HET VIERDE SPOOR - "EEN LEREND VLAANDEREN" - toont ons hoe ons onderwijs de komende tien jaar verder aan kwaliteit kan winnen én toch betaalbaar blijft of - in sommige sectoren - opnieuw betaalbaar wordt. Dat er aan structuren zal moeten worden gesleuteld, weet iedereen. Veel belang wordt echter ook gehecht aan het menselijk kapitaal van het onderwijs, de leerkrachten. Hun motivatie, hun vermogen tot bijscholing, hun inzet zijn bepalend voor het peil van ons onderwijsaanbod. De samenleving moet nadrukkelijk de waarde van dit beroep erkennen.

IN HET VIJFDE SPOOR - "EEN ZORGZAAM VLAANDEREN" - blijkt duidelijk hoe de Vlaamse regering zich met het project "Vlaanderen-Europa 2002" afzet tegen zowel een collectivistische als een individualistische benadering. We gaan ervan uit dat zelfredzaamheid en rechtstreeks solidariteit steeds voorrang moeten krijgen op zorg-afhankelijkheid en onpersoonlijke solidariteit die door de overheid wordt georganiseerd of gefinancierd. Vanuit die basisstelling zal de Vlaamse regering uitmaken welke voorzieningen en tegemoetkomingen ze nog zal organiseren of financieren, en in welke mate ze dat zal doen.

HET ZESDE SPOOR - "EEN TOEGANKELIJK VLAANDEREN" - is opnieuw een delicate evenwichtsoefening. Wij willen, ja wij moeten allemaal uitermate mobiel zijn, maar juist daardoor rijden we ons dikwijls vast - zelfs letterlijk vast. We moeten echter niet alleen een mouw passen aan deze verminderde bereikbaarheid, maar ook aan de verminderde leefbaarheid en veiligheid, waartoe onze enorme mobiliteit aanleiding heeft gegeven. Niet verwonderlijk is dat ernaar gestreefd wordt het marktaandeel van de wagen terug te dringen. Openbaar vervoer, fiets en voetgangersverkeer worden gestimuleerd om toch tegemoet te komen aan de bestaande mobiliteitsbehoeften. Speciale aandacht gaat naar het gebruik van telematicamogelijkheden die steeds meer werkelijke verplaatsingen kunnen vervangen.

HET ZEVENDE SPOOR - "EEN DEMOCRATISCH VLAANDEREN" - stelt een vraag die voor ons - politieke mandatarissen - bijzonder fundamenteel en prangend is: "Hoe kunnen we in een periode van tien jaar de politiek opnieuw geloofwaardig maken?" De drie krachtlijnen van het actieplan "Beter leven in Vlaanderen 2002" komen hier zeer uitdrukkelijk aan bod. Visie, samenwerking en Vlaamse eigenheid: dat is volgens ons de basis waarop wij het politiek Vlaanderen van morgen willen bouwen.

Uiteraard komt in dit spoor ook de staats hervorming ter sprake. De staats hervorming die zopas is afgerond, wordt duidelijk niet gezien als een definitieve, afsluitende fase. In verschillende sporen wordt gewezen op het gebrek aan homogeniteit van bevoegdheidspakketten. De verantwoordelijken in het federale België zullen in elk geval daarvoor oplossingen moeten zoeken.

Het actieplan "Beter besturen in Vlaanderen 2002" beslaat veel minder pagina's dan het eerste actieplan, maar is zeker niet minder belangrijk. De Vlaamse regering gaat met dit actieplan een zeer concreet engagement aan om de klantgerichtheid van de eigen administratie, van de Vlaamse instellingen en van andere besturen en organisaties waarop de Vlaamse regering toezicht uitoefent, te maximaliseren. Het is enerzijds duidelijk dat deze operatie niet geheel pijnloos zal kunnen verlopen voor de betrokken personeelsleden. Anderzijds kan deze operatie maar slagen door de volledige medewerking van deze mensen. Er zal dan ook een appel worden gedaan aan hun verantwoordelijkheidszin. Tegelijkertijd wordt er voor gezorgd dat zij hun verantwoordelijkheid ook daadwerkelijk kunnen opnemen.

Dames en heren,

Sinds de lancering van "Vlaanderen-Europa 2002" gingen vele duizenden boeken en brochures de deur uit. Honderden mensen reageerden schriftelijk op of spraken ministers en kabinetsleden aan over het project. Zowat alle toonaangevende sociaal-economische en culturele organisaties bezorgden ons hun meestal zeer gefundeerde beoordeling.

Aan de hand van al die commentaren, opmerkingen en beoordelingen hebben we zelf een voorlopige evaluatie gemaakt. De balans is positief: het opzet als dusdanig - een globale, samenhangende lange-termijnvisie ontwikkelen - wordt ten eerste gewaardeerd maar ook over een aantal essentiële punten in het project bestaat grote eensgezindheid. Ik denk bijvoorbeeld aan de strategie die wij ontwikkelen om in Vlaanderen een anti-bureaucratische revolutie teweeg te brengen. Over een aantal andere punten is het debat duidelijk nog niet rijp voor conclusies.

Toekomstige ontwikkelingen juist inschatten, uitdokteren hoe op langere termijn kansen ten volle kunnen worden benut en bedreigingen kunnen worden afgewend: dat is de opdracht die we onszelf hebben gesteld toen we aan het project "Vlaanderen-Europa 2002" begonnen en het is geen gemakkelijke opdracht. Wie kon nog maar enkele jaren geleden vermoeden dat het communistische systeem zijn greep op Oost-Europa zou verliezen en dat daardoor een totaal nieuwe wereldordering zou tot stand worden gebracht? Wie kon - laat ons zeggen - in het begin van de tachtiger jaren vermoeden welke revolutie de personal computer, de faxen en de modems in ons leven en werken zouden bewerkstelligen?

In zijn septembernummer laat "The Economist" een aantal gastauteurs n.a.v. zijn eigen 150-jarig bestaan vooruitkijken naar de volgende 150 jaar. In het editoriaal wordt terecht gesteld dat niemand de toekomst kan voorspellen, maar wel kan op basis van een scherpe analyse van het verleden en het heden worden aangegeven welke de krachtlijnen van de toekomstige ontwikkeling zullen zijn.

Met deze vaststelling zijn we beland bij de eerste belangrijke rol die de wetenschappelijke wereld kan vervullen in de uitwerking en realisatie van "Vlaanderen-Europa 2002", met name vanuit verschillende invalshoeken het project verder wetenschappelijk onderbouwen. Om de enorme maatschappelijke uitdagingen van vandaag en morgen aan te kunnen hebben we het kennispotentieel van onze universiteiten, hogescholen, onderzoeksinstellingen, bedrijven broodnodig. Het wetenschapsbeleid van de overheid mag zich niet

beperken tot het bestellen van beleidsondersteunend onderzoek, maar het is en blijft wel zeer belangrijk.

Daarnaast veronderstelt de realisatie van onze beleidsinitiatieven veel inspanningen vanwege de wetenschappelijke wereld. Het pleidooi van de Vlaamse regering voor een Europa van de Culturen bijvoorbeeld veronderstelt dat aan onze universiteiten acties worden ondernomen om het Nederlands en de Vlaamse cultuur weerbaarder te maken in het eenwordende Europa dat thans gedomineerd wordt door de drie grote lidstaten. Cruciaal zijn daar zeker de inspanningen om toonaangevend te worden in taaltechnologie.

Ook als onderwijsverstrekker hebben wij onze universiteiten en hogescholen nodig om beleidsprioriteiten waar te maken. Wij ondersteunen selectief toekomstgerichte "clusters" van ondernemingen, maar als we straks niet over de juiste mensen beschikken om de dynamiek erin te brengen of erin te houden, dan dienen al onze financiële en structurele maatregelen tot niets.

Dames en heren,

Dikwijls wordt de vraag gesteld naar het statuut van het huidige document "Vlaanderen-Europa 2002". Begin '94 zal dit een achterhaalde vraag zijn. Op basis van de ingezonden reacties, het parlementair debat, de gedachtenwisseling met de SERV, maar ook op basis van bijeenkomsten zoals de deze, zullen we tegen die tijd een definitief charter "Vlaanderen-Europa 2002" uitbrengen. Tegelijk zullen we een eerste tussentijds actieplan voorleggen dat we de naam "Objectief '96" hebben gegeven en dat te verwezenlijken concrete zaken aangeeft.

Ik ben vandaag meer dan ooit van overtuigd dat Vlaanderen een mobiliserend toekomstproject nodig heeft. Wij werken verder aan dit project en zouden het sterk appreciëren als we ook op uw medewerking mochten rekenen.

Ik dank u.

Bij het afscheid van Ferre Mollet van VIVAT

Mijn eerste ontmoeting met Ferre Mollet ging door bij mij thuis een viertal jaar geleden. Tijdens het eten van een forel mijmerden wij over de staatsvormingen en over de verdere rol van het V.V.A. in de verdediging van de rechtmatige Vlaamse belangen. Zijn gedrevenheid, die ik eerder reeds had opgesnoven in Vivat, werkte aanstekelijk en ik liet mij overtuigen om mee op te trekken in het hoofdbestuur van onze vereniging.

Een jaar later maakten wij samen een mijnbezoek mee, ingericht door de gouw Limburg. Tijdens het verfrissend wegwerken van het mijnstof onder het stortbad, neuriede ik onwillekeurig enkele jeugdbewegingsliederen. Tot mijn verrassing hoorde ik enkele stortbaden verder de tekst van een lied meezingen en ik herkende Ferre's stem. Toen volgde een kort gesprek over de beschotten heen: "Uit welke jeugdbeweging kom jij?" Antwoord "Zilvermeeuwjes, Brussel". Wedervraag: "En jij?". Wederantwoord: "Jeugdverbond der Lage Landen, Antwerpen". Zo deden we in enkele seconden heel wat gevoelsgeladen informatie van mekaar op.

Nog later kwam het St.-Michielsakkoord. Over de positieve punten in dit plan waren we het natuurlijk eens. Over de negatieve punten hebben wij uren, tijdens meerdere vergaderingen, heftig gediscussieerd. Wij bleven elk op ons standpunt doch het dreef ons niet uit elkaar: daarvoor was de gemeenschappelijke jeugdbewegingsband met hetzelfde einddoel te sterk.

Enkele maanden geleden leerde ik samen met mijn echtgenote een ander facet van Ferre Mollet kennen. Tijdens een wetenschappelijk congres te Brugge leidde hij ons rond in de kapel van het Sint-Janshospitaal. Ik heb zelden zo van Hans Memling genoten.

Na deze persoonlijke gedachtenflitsen, wil ik Ferre Mollet hartelijk danken voor het jarenlange, meestal ondankbare en toch uiterst belangrijke redactionele werk voor Vivat. Ons tijdschrift is inderdaad, naast de algemene ledenvergadering, en middel tot communicatie tussen de leden van onze vereniging over de afdelingen heen. Vivat staat open voor de opinies van onze leden; ook negatieve kritiek is er welkom op voorwaarde dat de bedoeling opbouwend is.

Tenslotte en vooral ben ik Ferre dankbaar voor de tussen ons gegroeide hechte kameraadschap en hoop ik op zijn verdere samenwerking in de centrale raad van het V.V.A.

Eric Ponette, Algemeen voorzitter

Het tijdschrift MENS

Het driemaandelijks tijdschrift "MENS" bespreekt de gevaren die het leefmilieu bedreigen, maar heeft ook oog voor mogelijke oplossingen en positieve ontwikkelingen.

Mens gebruikt KLARE TAAL en bovendien KLEURRIJKE ILLUSTRATIES omdat beelden soms meer zeggen dan duizend woorden.

Alle dossiers zijn bevattelijk opgesteld en grondig voorbereid door een groep deskundigen. De volgende dossiers zijn reeds verschenen:

- Mens 1: "Wie is bang van dioxinen?"
- Mens 2: "Leven en sterven met chloorfenolen"
- Mens 3: "Zware problemen met zware metalen"
- Mens 4: "De aardbol op hol"
- Mens 5: "Over kruid en onkruid"
- Mens 6: "Verpakking of ballast?"
- Mens 7: "Snijden in eigen vlees"
- Mens 8: "In de schaduw van AIDS"
- Mens 9: "Kat en hond in het leefmilieu"
- Mens 10: "Water, bron van leven en dood"
- Mens 11: "Chloor pro & contra"
- Mens 12: "Verpakking: een zegen voor het milieu?"
- Mens 13: "Kanker en milieu"

Via ons centraal secretariaat kost een abonnement op MENS (1994: nr. 13 tot 16) 350 BEF ipv 700 BEF. Schrijf in met bijgaande antwoordstrook en stort het bedrag op rekening van VVA-Nationaal met vermelding MENS 94.

Ook afzonderlijke nummers zijn verkrijgbaar aan 100 BEF.

Briefwisseling

Naar aanleiding van de heibel rond het gebruik van het Nederlands in het Eurokorps en het merkenbureau stuurde het hoofdbestuur brieven naar Minister Delcroix (24/11/93) en naar Minister-President Van den Brande (03/01/94). Wij publiceren vandaag de brieven in verband met het Eurokorps.

Brief aan minister Delcroix

Mijnheer de Minister,

Het hoofdbestuur van het Verbond der Vlaamse Academics feliciteert U oprecht met uw kordate en consequente houding in verband met het gebruik van het Nederlands in het Eurokorps.

Het hoofdbestuur vandaag in vergadering bijeen te Brussel rekent er stellig op dat u in deze, voor Vlaanderen principiële zeer belangrijke zaak, uw standpunt integraal handhaaft.

Antwoord van de heer minister Delcroix

Mijnheer de Voorzitter,

In bijlage bezorg ik U de volledige tekst van mijn persconferentie van 30 november 1993 waarbij ik de balans opmaakte van mijn houding betreffende het gebruik van het Nederlands in het Eurokorps.

In de voorbije weken mocht ik van vele vrienden uit de Vlaamse verenigingen aanmoedigingen ontvangen; dit betekende voor mij een aanpassing om door te zetten tot resultaat werd bekomen. Op die manier is de bekomen overwinning die van ons allen.

Ondertussen wens ik u een fijne Kerstperiode toe en veel heil voor U en Uw dierbaren in 1994.

Persconferentie van Minister L. Delcroix

Het gebruik van het Nederlands in het Eurokorps.

Tijdens de persconferentie van 30 november 1993 vernamen we dat de Heer DELCROIX, minister van Landsverdediging, het pleit gewonnen heeft! De

Duitse en Franse ministers van landsverdediging zien geen graten meer in wat de heer Delcroix voor het Nederlands vraagt. De rechten, die werden opgeëist en bekomen, zijn de volgende:

1. het Nederlands is een officiële taal;
2. het Nederlands wordt gehanteerd op officiële plechtigheden;
3. alle documenten worden ook in het Nederlands opgesteld en deze Nederlandse versies hebben officiële waarde;
4. wanneer simultaanvertaling wordt voorzien, geldt dit eveneens van en naar het Nederlands.

De discussie over het gebruik van het Nederlands in het Eurokorps is hierbij afgesloten. De regeling, die voor het Nederlands uitgewerkt is, zal in de toekomst een voorbeeld en misschien een argument worden in discussies, die in andere, ook niet-militaire domeinen zullen gevoerd worden.

Minister Delcroix dankte allen, ook het VVA, die hem gesteund hebben in zijn houding; al dezen mogen volgens hem een deel van het resultaat voor zich opeisen.

DRINGENDE OPROEP aan ALLE VVA-leden en besturen.

VIVAT-rubriek "UIT DE AFDELINGEN":

Vivat is HET instrument dat het permanente contact tussen alle VVA-leden mogelijk maakt!

De belangrijkste wetenschappers, politici, filosofen, kunstenaars enz... uit ons land zijn de gastsprekers in onze afdelingen! Een eer en een verrijkend contact voor velen. Graag zou de redactie een weerklank hiervan publiceren in Vivat ; de boodschap van deze denkers en vorsers kan langs dit kanaal elk VVA-lid bereiken!

Onze vorige oproep in 1992 bleef zonder resultaat. Is dan geen enkel academicus in staat een kort verslag neer te schrijven (maximaal 10 regels) en op te zenden naar de redactieploeg?

Vivat-rubriek "PERSONALIA".

Ook hier loopt het enigszins mis; we ontvangen slechts gegevens uit Brugge en Limburg. Dit geeft de indruk dat enkel in deze gebieden VVA - leden huwen, het geluk van een geboorte kennen of afscheid van ons nemen.

Mogen we alle afdelingssecretarissen en VVA-leden vragen al deze personalia ipso facto te verzenden naar de redactie van Vivat.

Uw bijdrage aan VIVAT

De gehele redactieploeg (nu eindelijk 3 man sterk) hoopt de taak van onze oud-hoofdredacteur Ferre Mollet (zijn ploeg was 1 man sterk) te kunnen overnemen. Blijft het een vrome wens dat diegenen, die zo nauwgezet ons tijdschrift uitpluizen en zich doodergeren aan wat zet- en tikfouten, onze redactieploeg zouden vervoegen? Het zou de kwaliteit van ons ledenblad alleen kunnen verbeteren.

Redactieadressen:

Apr. R. Lamens, Kerkstraat 46b - 2870 Ruisbroek (fax 03/886 68 90)

Lic. G. Steel, Fort Lapin 41 - 8000 Brugge

RICHTLIJNEN VOOR AUTEURS.

1. De ingezonden artikels moeten betrekking hebben op de drie doelstellingen van VVA en moeten ethisch verantwoord zijn.
2. Brieven, die betrekking hebben op de werking van VVA of zijn werking of publikaties, worden gepubliceerd onder het recht op antwoord.
3. Een brief of vrije tribune mag maximaal twee bladzijden bedragen.
4. De brieven, vrije tribunes en/of artikels dienen ondertekend te worden door de auteur met opgave van correspondentieadres; dekenamen worden niet aanvaard.
5. Elk auteur ontvangt gratis 2 exemplaren van het vivatnummer, waarin deze gepubliceerd heeft.

Correctie aan VIVAT ACADEMIA nr. 84 sept.-okt. 1993

lees op blz. 21

AFDELING KLEIN-BRABANT - RUPELSTREEK - VAARTLAND

in plaats van

CAMPINIA

Algemeen Nederlands Zangverbond

57ste Vlaams Nationaal Zangfeest

Motto: Vlaanderen, een stem in Europa, een stem in de wereld!

Met het 57ste Vlaams Nationaal Zangfeest wil het Algemeen Nederlands Zangverbond bewust meewerken aan de promotie van Vlaanderen op het internationale forum en aandacht vragen voor de positie van het Nederlands op wereldvlak.

Vlaanderen is op zoek naar zijn eigen plaats binnen de nieuwe Europese context en tast tegelijkertijd het internationale forum af. Voor Vlaanderen is het van levensbelang rechtstreeks en zonder inmenging van het Belgisch niveau, te kunnen deelnemen aan de Europese en internationale besluitvorming. Vlaanderen kan die opdracht alleen aan als een volwaardige staat in de Europese confederatie der volkeren.

Taal en cultuur kunnen de bindende elementen vormen bij de uitwerking van nieuwe internationale samenwerkingsverbanden.

Op de vorige zangfeesten heeft het ANZ daarom steeds gepleit voor de oprichting van een Nederlands Gemenebest. Het Nederlands Gemenebest wordt op wereldvlak de spreekbuis van de Nederlandse taal en cultuur.

Zorg voor taal en cultuur is lang niet voldoende om die samenwerking op Europees en internationaal vlak kansen te geven. Samenwerking tussen volkeren kan alleen gedijen in een klimaat van vrede en verdraagzaamheid. Ook aan deze basisvoorwaarden wil het ANZ op het komende Zangfeest aandacht besteden.

Onze stem wordt dus een stem voor vrede, verdraagzaamheid en culturele ontplooiing.

Op het komende Zangfeest werkt het ANZ deze gedachten uit tot bruisende en creatieve culturele manifestatie. Zo brengt het ANZ de idee van het Nederlands Gemenebest opnieuw op het voorplan.

57STE VLAAMS NATIONAAL ZANGFEEST

SPORTPALEIS ANTWERPEN

24 APRIL 1994